

Brussel wordt snel radicaler qua klimaat

Posted on 20 juli 2019 by Syp Wynia

Binnen enkele maanden is het klimaatbeleid in de Europese Unie geradicaliseerd. Voor Nederland zullen de gevolgen aanzienlijk zijn. Volgende kabinetten kunnen niet meer een tandje lager gaan zitten, want Brussel kijkt toe. De groene staatsgreep is nog maar net begonnen.

Bij de verkiezingen voor het Europees parlement in mei werden de Duitse Groenen de na de christendemocraten de grootste partij. Begin juni bleek uit peilingen dat de Groenen nu zelfs Angela Merkel en haar christendemocraten hadden ingehaald: de Groenen waren nu virtueel de grootste partij in het volkrijkste land van de Europese Unie.

Zoiets laat zich voelen, al was het maar omdat Angela Merkel eerder gevoelig is geweest voor succes van de groene concurrentie. In 2011 ging ze plotseling over tot de 'Atomausstieg' – het gaandeweg sluiten van de Duitse kerncentrales. Ze deed dat officieel in reactie op de kernramp in Japan, maar Merkel zou Merkel niet zijn als ze er geen electorale motieven voor had. De Groenen dreigden op dat moment namelijk succes te boeken bij deelstaatverkiezingen. Merkel poogde met de Atomausstieg de Groenen het gras voor de voeten weg te maaien.

Het 'Wir Schaffen Das' in 2015 – de quasi-uitnodiging aan Syriërs en andere migranten die via de Balkan richting Duitsland kwamen – leunde ook op een handreiking aan links en groen Duitsland. En nu, in de zomer van 2019, heeft de bondskanselier dan voor de derde keer een opmerkelijke geste in groene richting gedaan. Het is onwaarschijnlijk dat het niets met het groene succes in verkiezingen en peilingen van doen heeft.

Toen Merkel op 21 juni naar de Europese Raad in Brussel kwam meldde ze dat ze de 'klimaatneutraliteit' – 100 procent broeikasgasreductie in 2050 – nadrukkelijk zou ondersteunen tijdens die Brusselse top. Merkel voegde zich zo in het kielzog van de Franse president Emmanuel Macron en de Nederlandse premier Mark Rutte, die zich samen als frontrunners van het klimaatbeleid in Europa zien. Rutte – laten we dat niet vergeten – wordt daarbij indirect ook in de nek gehegen van de Nederlandse

groenen, die van Jesse Klaver. Coalitiepartij D66 durft vanwege de concurrentie met GroenLinks immers geen centimeter af te wijken van de hoogste klimaatambities en jaagt op zijn beurt het kabinet RutteDrie aan.

Merkel bij de Kirchentag

Een paar dagen na de Brusselse juni-top kwam Merkel naar de jaarlijkse 'Kirchentag' van de Duitse protestanten, een massale manifestatie waar politiek ook vaak een rol speelt. De Duitse protestanten hebben klimaatverandering tot onderdeel van hun geloofsbeleving gemaakt en Merkel zag reden om juist daar de aanscherping van haar klimaatambities toe te lichten. De bondskanselier zei dat ze geen gemiezemuis ('kein Pillepalle') meer wilde over klimaatdoelstellingen, maar voluit voor 100 procent broeikasreductie in Duitsland in 2050 ging.

In Duitse media wordt onder meer naar de financiële en economische gevolgen van Merkels radicalisering op klimaatgebied gekeken. De oude doelstelling van 90 procent reductie in 2050 zou al 4600 miljard euro of meer kosten, de verscherpte doelstelling nog eens 3000 miljard extra: zo'n 7600 miljard. En Duitse huishoudens zouden zo'n 320 euro per maand extra kwijt zijn aan het klimaat.

Dergelijke berekeningen zijn overigens ook de moeite waard omdat het in zekere mate een vergelijking met Nederland mogelijk maakt. Duitsland heeft ongeveer vijf keer zoveel inwoners als Nederland. Als klimaatneutraliteit daar in 2050 7600 miljard kost, zou het niet zo vreemd zijn als het in Nederland op een vijfde daarvan (ruim 1500 miljard) moet worden begroot. Het zijn het soort bedragen die door RutteDrie voortdurend worden gemeden, maar uiteindelijk niet gemeden kunnen worden.

Von der Leyen in Straatsburg

De klimaatwende van Merkel kreeg op 16 juli een Europese component. Die dag hield Merkels vertrouweling Ursula von der Leyen een bevlogen verhaal in het Europees parlement, waarbij ze er vooral op uit was de sociaaldemocraten en de groenen achter haar kandidatuur als voorzitter van de Europese Commissie te krijgen. Of het veel geholpen heeft is hoogst twijfelachtig, maar Von der Leyen nam zo'n beetje de hele groene agenda over om de weerstand te breken.

Von der Leyen beloofde dat Europa het eerste klimaatneutrale continent zou zijn in

2050, dat de reductie in 2030 al 50 á 55 procent diende te bedragen en dat ze dat binnen honderd dagen na haar aantreden in november zou vastleggen in een klimaatwet. Daar moeten de EU-lidstaten het dan nog wel over eens worden, maar in een paar maanden is de steun daarvoor gegroeid – al helemaal nu Duitsland zich bij de koplopers Frankrijk en Nederland heeft gevoegd.

De Europese Unie was al ambitieuzer qua klimaat dan enige andere wereldspeler, maar is nu dus bezig daar een extra schep bovenop te doen. Of de landen van de Europese Unie bij uitvoering van die agenda economisch gezien ook nog mee kunnen doen in de wereld lijkt totaal ondergeschikt te zijn geworden. Of het klimaat er veel van zal merken ook, als was het maar omdat een land als China talloze kolencentrales opent terwijl er in Nederland en Duitsland enkele dichtgaan.

Hoe dan ook is er tamelijk onopgemerkt een groene CO2-staatsgreep gaande, de laatste maanden. De meest extreme klimaatpartijen zitten nergens in Europa echt aan het stuur, maar omdat ze wel hier en daar in opmars zijn of nodig zijn voor meerderheden – zoals in het Europees parlement – is de invloed van activisten en activistische politici bovenmatig.

Wat zijn de gevolgen voor Nederland?

De gevolgen voor Nederland kunnen groot zijn. Nederland was tot dusver het meest ambitieus van de hele wereld, met een beoogde CO2-reductie van 49 procent in 2030 en 95 procent in 2050. Mede onder Nederlandse aandrang gaat de Europese Unie daar radicaal overheen als Von der Leyen haat zin krijgt, naar 50 à 55 procent (was: 40 procent) en 100 procent in 2050.

Waar het kabinet RutteDrie nu nog vrijwillig klimaatkoploper is en volgende kabinetten desgewenst dus een tandje lager kunnen gaan zitten, kan dat straks niet meer vanwege aangescherpte Europese klimaatregels. En uit ervaring weten we natuurlijk, dat als er één land in Europa is dat die Europese klimaatregels ook naar de letter gaat uitvoeren, dat Nederland is. Doet de Nederlandse regering dat niet uit zichzelf, dan is er altijd wel een Nederlandse rechter te vinden die de regering daar toe dwingt. Het zijn revolutionaire tijden. De groene staatsgreep is nog maar net begonnen.

Over de CO2-staatsgreep maakte ik ook een videocolumn voor YouTube, via Café Weltschmerz.

